

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

részitélete

Az ügy száma: Pfv.I.20.553/2025/10.

A tanács tagjai: Dr. Cseh Attila a tanács elnöke

Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Dr. Mocsár Attila Zsolt bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve I. rendű

(I. rendű felperes címe)

II. rendű felperes neve II. rendű

(II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője: felperesek képviselője

(felperesek képviselőjének címe;

ügyintéző: Dr. Bihari Krisztina ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű alperes neve I. rendű

(I. rendű alperes címe)

II. rendű alperes neve II. rendű

(II. rendű alperes címe)

III. rendű alperes neve III. rendű

(III. rendű alperes címe)

Az alperesek képviselője: alperesek képviselőjének neve

(alperesek képviselőjének címe)

ügyintéző: Dr. Imre András ügyvéd)

A per tárgya: felmondás hatálytalansága

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.481/2024/9-III. számú részítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 2.P.22.465/2018/64. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I-III. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 213.360 (kétszáztizenháromezer-háromszázhatvan) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes mint adós és a II. rendű felperes mint zálogkötelezett, valamint a II. rendű alperes mint hitelező között 2008. szeptember 4-én deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek megkötése során a II. rendű alperes képviselőjében meghatalmazás alapján az I. rendű alperes járt el.

[2] A II. rendű alperes 2010. szeptember 6-án a kölcsönszerződést felmondta, majd 2010. december 21-én a kölcsönszerződésből eredő teljes követelését a III. rendű alperesre engedményezte.

A kereset és az alperesek védekezése

[3] A felperesek annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés III.2., III.3., II.2. és V.4. pontja részlegesen érvénytelen, a felmondás elsőlegesen érvénytelen, másodlagosan hatálytalan, valamint az engedményezés velük szemben hatálytalan.

[4] Az alperesek kérték a kereset elutasítását.

Az elsőfokú ítélet és a másodfokú részítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[6] Indokolása szerint a felmondás a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 525. § (1) bekezdés *e*) pontján alapult. E rendelkezés alapján a hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönszerződést, ha az adós más, a törvényben nem nevesített súlyos szerződésszegést követ el. A Ptk. nem határozza meg, hogy mi minősül ilyennek, e körben a kölcsönszerződés V.1. pontja ad eligazítást: többek között azonnali felmondásra ad alapot, ha az adós fizetési kötelezettségének késve tesz eleget. A Ptk. alapján akkor illeti meg a hitelezőt az azonnali felmondás joga, ha az adóst jelentősebb összegű lejárt tartozás terheli. A felperesek keresetükben azt állították, hogy nem állt fenn tartozásuk, figyelembe véve a felülvizsgált elszámolást is. Az elsőfokú bíróság alaposnak ítélte a felpereseknek azt az érvelését, hogy a felmondás jogszerűségével kapcsolatos elszámolásra

nem alkalmazható a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseinek érvénytelen szerződéses kikötéseire tekintettel szükséges elszámolás módszertanának különös szabályairól szóló 54/2014. (XII. 10.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet), figyelemmel a III/1339/2016. AB határozatban foglaltakra. A felperesek lejárt tartozásából ezért a felmondás időpontjára számítva le kell vonni a tisztességtelenül felszámított összeget. A felpereseknek a felmondáskor 10.677,08 CHF tartozása volt, amelyből le kell vonni a tisztességtelenül felszámított 7.060,30 CHF összeget, így a felperesek tartozása a felmondás időpontjában 3.616,78 CHF volt, amely – az ezt megelőzően alkalmazott 184,95 HUF/CHF árfolyamon átszámolva – 668.923 forint. Ez az összeg pedig olyan mértékű elmaradás, olyan súlyos szerződésszegés, amely alapos okot ad a felmondásra.

[7] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[8] Indokolása szerint a másodfokú bíróság a III. rendű felperes fellebbezését hivatalból elutasította, amely végzés még nem emelkedett jogerőre, ezért az I-II. rendű felperesek keresetéről részítéletet hozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 213. § (2) bekezdése alapján. A részítélet meghozatala azért volt lehetséges, mert a kölcsönszerződésben a III. rendű felperes jogelődje sem adósként, sem zálogkötelezettként nem szerepelt, a kölcsön biztosítékaul szolgáló zálogjoggal terhelt ingatlan kizárólag a II. rendű felperes tulajdonában állt. A III. rendű felperes jogelődje így a jogviszonyban sem adósként, sem zálogkötelezettként nem vett részt, ezért valójában nem volt szükség a III. rendű felperes perben állására.

[9] A felperesek fellebbezésüket részben visszavonták, így az elsőfokú ítélet megváltoztatását kizárólag a felmondás hatálytalanságára hivatkozással kérték abból az okból, hogy a felmondás nem volt alkalmas joghatás kiváltására. A fellebbezés visszavonásából eredően a Pp. 228. § (4) bekezdése és 241. § (1) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségére, a felmondás érvénytelenségére és az engedményezés hatálytalanságára alapított keresetet elutasító rendelkezése. A másodfokú bíróságnak ezért csak arról kellett állást foglalnia, hogy a felmondás jogszerű, joghatás kiváltására alkalmas volt-e.

[10] A felmondás szerint a II. rendű alperes a kölcsönszerződést a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján arra hivatkozva mondta fel azonnali hatállyal, hogy az adósok a kölcsönszerződés I-III. részében foglalt fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezzel a szerződést megszüntették. A felmondásban a közjegyző tanúsította, hogy 2010. augusztus 31-én a felmondásra tekintettel a felpereseknek milyen összegű lejárt tőke, ügyleti kamat, kezelési költség és késedelmi kamat tartozása állt fenn. A felmondásban az akkori elmaradás összege nem szerepelt, de az egyértelmű, hogy arra a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt került sor a Ptk. fenti szabályára hivatkozva. A Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú határozatában egy perbelihez hasonló szerződés esetében arra a következtetésre jutott, hogy – elfogadva a kölcsönszerződés felmondásának lehetséges okait tartalmazó V.1. pontban foglaltak tisztességtelenségét – az V.1. pontnak a szerződésből történt kiesése következtében a felmondás jogszerűségét a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján kell értékelni. A jelen ügyben a felmondásban és perbeli nyilatkozataikban mindkét fél azt állította, hogy a

felmondási ok vizsgálatára a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjában írtakat kell alkalmazni. Nem volt vitás az sem, a bíróságnak arról kell döntenie, megállapítható-e, hogy a felmondás időpontjában az adós súlyos szerződésszegést követett el. A felmondásból megállapítható, hogy a hitelező mit minősített súlyos szerződésszegésnek: az adós fizetési kötelezettségei teljesítésének elmaradását. A másodfokú bíróság egyetértett a Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. és Pfv.VIII.21.143/2021/6/I. számú határozataiban írtakkal, amelyek szerint a felmondást az nem teszi önmagában jogszerűtlenné, hogy a Ptk. szabályaira alapították, ahogy az sem, hogy abban nem tüntették fel a pontos hátralékos összeget. A másodfokú bíróságnak ezért arról kellett döntenie, hogy az adós fizetési mulasztása a felmondásig olyan jelentős mértékű volt-e, ami súlyos szerződésszegésnek minősül, és így indokolja a felmondást.

[11] A DH törvények óta nem vitás, hogy deviza alapú szerződések esetén az adós által forintban befizetett összegeket devizában, a felperesekre nézve kedvezőbb árfolyamon kell figyelembe venni, és amennyiben volt rájuk nézve kedvezőtlen egyoldalú kamat- vagy költségmódosítás, akkor ennek negatív hatásait kihagyva kell elszámolni. Az elsőfokú ítéletet követően meghozott, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések felmondása jogszerűségének megítéléséről szóló 4/2021. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: jogegységi határozat) szerint ilyen esetben azt is újra kell értékelni, hogy – figyelemmel a megváltozott elszámolásra – a felmondáskor az adósnak állt-e fenn tartozása, és az milyen összegű volt, azaz mennyire súlyos szerződésszegést valósított meg. A bíróságnak ezért lehetősége van arra, hogy az újrászámolt tartozást figyelembe véve mérlegelje, a módosított összegekre tekintettel jogszerű volt-e a felmondás.

[12] A szerződés részleges érvénytelenségére alapított keresetet az elsőfokú bíróság elutasította, amely rendelkezés jogerőre emelkedett. A felperesek nem hivatkozhatnak ezért arra, hogy a törvény alapján részlegesen érvénytelen rendelkezéseken – azaz az árfolyamrést felszámító és az egyoldalú kamat- vagy költségmódosítást lehetővé tevő pontokon – kívül más érvénytelenségi ok folytán a felülvizsgált elszámolásban már jóváírt összegben túl további összegeket ne kellett volna teljesíteniük. A bíróságnak ezért csak e két törvényben rögzített érvénytelenségi okból eredő elszámolásra tekintettel kellett vizsgálnia, hogy az I. rendű felperesnek a felmondás időpontjában állt-e fenn súlyos szerződésszegést megvalósító mértékű tartozása.

[13] A felülvizsgált elszámolás és a felperesek által csatolt elszámolás megegyezik a felperesek által forintban teljesített összegek tekintetében, így az nem vitás, hogy a felperesek milyen összeget teljesítettek, ezt meghaladó többletbefizetést a felperesek sem állítottak.

[14] A jogegységi határozat az MNB rendeletben, így a felülvizsgált elszámolásban foglaltakhoz képest némileg eltérő számítási metodikát ír elő azzal, hogy míg a felperesekre nézve kedvezőbb elszámolási szabályok miatt keletkezett túlfizetést az MNB rendelet a tőke előtörlesztésére rendelte figyelembe venni, addig a jogegységi határozat szerint ezt a következő törlesztőrészletbe kell beszámítani. A perben ilyen elszámolás nem állt a bíróság rendelkezésére, ennek adatait sem a felperesek, sem az alperesek nem jelölték meg, a másodfokú tárgyaláson ezt mindegyik fél jelezte is. Erre tekintettel nem volt helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján. Egyik fél sem adta elő az általa helyesnek vélt elszámolást, tehát a jogegységi határozat szerinti elszámolásról egyik fél sem tett tényállítást. Márpedig a Pp. 163. §-a és 164. §-a alapján a fél tényelőadását nem helyettesítheti a bizonyítási indítvány megtétele: a szakértői vagy

bármilyen más bizonyítás csak arra lehet alkalmas, hogy a fél által előadott tény valóságát vagy helyességét igazolja. Tényelőadás hiányában nincs helye további bizonyításnak, ezért nem indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. A másodfokú bíróságnak így a rendelkezésre álló adatok alapján kellett döntenie a keresetről.

[15] A másodfokú bíróság a felülvizsgált elszámolásból megállapította, hogy a felmondáskor az I. rendű felperesnek időben jelentős elmaradása volt. A felülvizsgált elszámolás szerint a felperesek 2009 januárjától több részletben fizették be az előírt összegeket, tehát fizetési nehézségeik voltak. A II. rendű alperes 2009. július 23-án fizetési könnyítést engedélyezett a felpereseknek akként, hogy 2009 augusztusától 2010 januárjáig csak havi 10.000 forint törlesztőrészletet kellett fizetniük. 2010 januárjától az eredeti szerződés szerinti törlesztőrészleteket kellett újra teljesíteniük amellet, hogy kötelesek voltak megfizetni a kedvezmény időtartama alatt meg nem fizetett törlesztőrészletek részösszegeit is. A felülvizsgált elszámolás szerint a felperesek 2009 augusztusától 2010 januárjáig az előírt havi 10.000 forintot teljesítették, majd 2010 februárjától újra a szerződés szerinti törlesztőrészletek szerepelnek, feltehetően a korábbi kedvezménnyel növelve. 2010. február 4-től április 19-ig a felperesektől nem érkezett semmilyen befizetés, ekkor pedig összesen csak 50.000 forintot fizettek meg, amely az elmaradt három törlesztőrészletnek a töredékét, 10%-át sem tette ki. 2010. április 19-től 2010. augusztus 31-ig – a felmondás időpontjáig –, vagyis további több mint négy hónapon keresztül semmilyen fizetés nem érkezett a felperesektől. A II. rendű alperes tehát hat hónapon keresztül lényeges fizetési könnyítést adott a felpereseknek, majd az ezt követő időszakban nyolc hónapon keresztül a felperesek semmiféle érdemi befizetést nem teljesítettek, az egyszeri 50.000 forintot kivéve, amely töredéke volt az akkor már fennálló hátralékos törlesztőrészletnek. Ez pedig az együttműködés és fizetési hajlandóság teljes mértékű, hosszú időn keresztül fennálló hiányára utal, ami már önmagában olyan súlyos szerződésszegés, ami alapot ad a szerződés felmondására.

[16] A felmondáskor fennálló tartozás pontos, a jogegységi határozatnak megfelelő elszámolás szerinti összege nem állapítható meg, de a következő peradatok arra utalnak, hogy annak összege mindenképpen jelentős volt.

[17] A felülvizsgált elszámolás I. számú táblázata, az eredeti elszámolás szerint a felpereseknek a felmondás időpontjában 10.677,08 CHF tartozásuk volt. A II. rendű alperes a felülvizsgált elszámolás elkészítése során keletkezett többletbefizetést – amikor a felpereseknek nem volt elmaradásuk – az MNB rendeletnek megfelelően a tőkére számolta el. Erre tekintettel az árfolyamrés és az egyoldalú kamat-, vagy költségváltoztatás hatásainak elszámolását követően a felmondás időpontjában a II. számú táblázat szerint a felperesek 7.736,17 CHF-fel tartoztak, ami még mindig jelentős összegű. A jogegységi határozatnak megfelelő elszámolás nyilván nem pontosan ugyanerre az eredményre vezetne, de a két elszámolás között nagyságrendjét tekintve nem lehet lényegi különbség, mert mindkettő szerint a törlesztés folyamán ugyanakkora túlfizetést kell folyamatosan elszámolni. A jogegységi határozatnak megfelelő elszámolás nélkül is megállapítható tehát, hogy az I. rendű felperesnek e szerint is állt volna fenn tartozása a felmondáskor.

[18] A kölcsön tisztességes mértékű törlesztőrészlete – a már felülvizsgált elszámolás szerint – 2010-ben havi 1.144,87 CHF volt, amit a felperesek nyolc hónapon keresztül gyakorlatilag nem teljesítettek. A felülvizsgált elszámolás szerint az árfolyamrés és az

egyoldalú kamat- vagy költségmódosítás miatt javukra elszámolt összegek mértéke és az érintett időtartam alapján ezek a különbözések nem voltak olyan jelentősek, hogy kompenzálják az utolsó nyolc hónap nagymértékű elmaradását.

[19] A felperesek által csatolt és általuk helyesnek tartott elszámolásból is az következik, hogy a felmondáskor jelentős mértékű tartozásuk volt. Az elszámolás szerint a II. rendű alperes összesen 21.510,8 CHF tartozást írt elő a felmondás időpontjáig, amiből a felperesek 11.146,11 CHF-et befizettek. A felperesek azonban az előírásból levontak „túlszámlázás a számviteli törvény megkerülésével” címen 4.464,6 CHF-et, „túlszámlázás a kettős árfolyam alkalmazása miatt” címén 7.060 CHF-et, valamint „tisztelességtelenül felszámított kezelési költség” címén 2.125 CHF-et. A levont összegek közül ugyanakkor a „túlszámlázás a számviteli törvény megkerülésével” megjelölésű összeg vonatkozásában a felperesek nem vezették le, hogy ez az összeg mit jelent, azt milyen módon határozták meg, és ezt miért kell levonni a tartozásukból. Ezt az összeget tehát nem lehet levonni. A tisztelességtelenül felszámított kezelési költségre alapított összeget szintén nem vonhatják le, mert a szerződés részleges érvénytelenségével kapcsolatos valamennyi kereset jogerős elutasítása miatt nincs tisztelességtelenül felszámított kezelési költség. A fennmaradó 7.060,3 CHF-et pedig sem az MNB rendelet, sem a jogegységi határozat szerint nem olyan módon kell figyelembe venni, ahogy azt a felperesek tették. Ugyanakkor még a felperesi elszámolási módot figyelembe véve is az állapítható meg, hogy a 21.510,8 CHF előírt összegből egyedül levonható 7.060,3 CHF elszámolása szerint a felperesek által teljesítendő összeg a felmondásig 14.450,5 CHF volt, ami összesen 3.304,13 CHF-fel meghaladja a felperesek teljesítését. A felpereseknek tehát saját elszámolásuk szerint is több mint 3.304,13 CHF tartozásuk állt fenn a felmondás időpontjában.

[20] Részint a súlyos késedelmekre, részint a felperesek által kért és rájuk nézve legkedvezőbb elszámolás szerint is jelentős összegű felmondáskori tartozásra tekintettel a súlyos szerződésszegés fennállt a felmondáskor, ezért a felmondás jogszerű volt a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[21] Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen új határozat hozatalával a felmondás jogellenességének megállapítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős részítélet sérti a Ptk. 198. §-át, 321. §-át és 525. § (1) bekezdés e) pontját, valamint a jogegységi határozatot.

[22] Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság jogerős részítélete [30] bekezdésében egyszerű szemrevételezéssel állapította meg – kizárólag az elszámolás adatainak bemásolása alapján – a tartozás felmondáskori fennállását. Mindezt másodfokon tette, ezért e tényállításokkal szemben nem terjeszthettek elő fellebbezést. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a BH2022. 76. számú határozattal közzétett elszámolási metodikát a tisztelességtelenül felszámított összegekkel kapcsolatban: egyszerű szemrevételezéssel és a törvényi elszámolás adatainak elemzésével nem állapítható meg a tisztelességtelenül felszámított összeg figyelembevételével a felmondást megelőző lejárt tartozás összege. Idézték a jogegységi határozat és a BH2022. 76. számú határozat szövegét, majd kijelentették,

hogy a hitelező minden hónapban köteles az árfolyamrés arányos összegével csökkenteni a terheléseket, mert az árfolyamrés arányos összegével túlfizetésben voltak a havi törlesztők megfizetésekor. A hitelező csak a tisztességes havi fizetési kötelezettséget követelheti. A havonta általuk megfizetett tisztességtelen összeggel a hitelező tartozott nekik, így késedelmikamat-követelésük lehet a tisztességtelenül felszámított összeg elszámolásakor, amit göngyölítetten kell beszámítani – a perben ismeretlenül maradt – felmondást megelőző lejárt tartozásba. Az így kimutatott göngyölített túlfizetéseket ki kell számítani, és a felmondáskor lejárt tartozás összegét ezzel az összeggel kell csökkenteni. E számítás elvégzése különleges szakértelmet igényel, de ezt megelőzően szükséges a hitelező általi adatszolgáltatás a bizonyítási szükséghelyzetre tekintettel. Az engedményes nem is terjeszthetett elő pontos hitelezői elszámolást, mert a szerződés deviza-nyilvántartását a hitelező végezte. Az általuk csatolt kúriai határozatok szerint a Kúria is szükségesnek találja a szakértő kirendelését a felmondást megelőző lejárt tartozás feltárása érdekében. A bíróságok megvonták tőlük a szabad bizonyítási eljáráshoz való jogot, mert szerintük nekik kellett volna havonként vitatni a törvényi elszámolás adatait. A perben kifejtették, hogy a 7.060 CHF tisztességtelenül felszámított összeg meghaladta a felmondást megelőzően lejárt tartozás összegét. A másodfokú bíróság mindösszesen annyit tett, hogy a törvényi elszámolást elemezte szövegesen, ugyanakkor a BH2018. 282. számú határozat szerint a felülvizsgált elszámolás adatai nem kötik a bíróságot. A másodfokú bíróság elvetette a BH2022. 76. számú határozatban meghatározott ún. göngyölített számítási metodikát, és azt, hogy a túlfizetés összege után járó késedelmi kamattal a hitelező tartozik az adósnak. Idézték a Kúria Pfv.VII.20.634/2021/7. számú határozatának [25]-[26] bekezdéseiben, valamint a Pfv.VII.20.807/2021/6. számú határozatának [20]-[22] bekezdéseiben írtakat, majd kiemelték, hogy egyik alperes sem nyújtott be kimutatást, mindegyikük csak a törvényi elszámolás adataira hivatkozott, amely adatok azonban nem kötik a bíróságot. A Kúria Gfv.VI.30.426/2021/7. számú határozatának [50] bekezdésében írtak idézését követően hangsúlyozták, hogy a Kúria a hitelezőre telepíti elsődlegesen a számítások és kimutatások előterjesztését a bizonyítási szükséghelyzet miatt, valamint a bíróság feladatává teszi annak eldöntését, hogy szükséges-e szakértő igénybevétele. A Kúria határozatai alapján a szaktudással nem rendelkező fogyasztó helyett a professzionális pénzügyi intézményt terhelte volna a perben annak igazolása, hogy jelentős összegű volt a felmondáskor a lejárt tartozás összege. A bíróság bizonyítási szükséghelyzetükre tekintettel nem fordíthatta volna meg a bizonyítási terhet, továbbá tájékoztatást kellett volna nyújtania a feleknek a bizonyítandó tények köréről, és lehetőséget kellett volna biztosítani a feleknek nyilatkozataik megtételére. A törvényi elszámolás adatai nem kötik a bíróságokat, csak a tisztességtelenül felszámított összeg nem vitatható többé, ezt meghaladóan a törvényi elszámolás adatait vitatták. A perben kérték a szerződés elszámolásának csatolását, ennek hiányában a törvényi elszámolás perbeli elkészítését, valamint szakértő kirendelését, de bizonyítási indítványaik egyikét a bíróság visszautasította, a másikról pedig az elsőfokú bíróság elmulasztott indokolást adni. Az eljáró bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, így nem állapítható meg, hogy miért nem hívták fel az alpereseket a bizonyítási szükséghelyzetre tekintettel levezetések csatolására, és miért mellőzték szakértő kirendelését. A per során több kúriai határozatra is hivatkoztak, de a bíróságok ítéleteinek indokolásából kimaradt, hogy milyen indok alapján mellőzték mind a bizonyíték csatolási kötelezettségre vonatkozó felhívást, mind a szakértő kirendelését. Jogellenes a felmondás, mert azt megelőzően a tisztességtelenül felszámított összeg meghaladta a lejárt tartozás összegét. A bíróság anyagi jogszabálysértéssel, a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésével utasította el a keresetet, valamint a bíróságok jogellenesen fordították meg a bizonyítási terhet.

[23] Az I-III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben kérték a jogerős részítélet hatályában fenntartását.

[24] Indokolásuk szerint a Pp. 272. § (2) bekezdése és 275. § (2) bekezdése alapján csak azok a felülvizsgálati hivatkozások vizsgálhatók, amelyek egyaránt tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését, valamint annak indokolását is. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak a bizonyítási teher jogszerűtlen megfordítására, bizonyítási indítványaik jogszerűtlen mellőzésére, az indokolási kötelezettség megsértésére, valamint a tájékoztatási kötelezettség megsértésére és a nyilatkozattételre történő felhívás elmulasztására, de ezekkel kapcsolatban megsértett jogszabályhelyet nem jelöltek meg, így ezeket a hivatkozásokat a Kúria érdemben nem vizsgálhatja.

[25] A perben csatolták a felülvizsgált elszámolást és ezzel teljesítették adatszolgáltatási kötelezettségüket a Kúria Gfv.VII.30.303/2023/9-II. számú határozata [32]-[33] pontjaiban írtak szerint. A felperesek az általuk becsatolt elszámolás adatait ténylegesen nem vitatták, valamint hivatkozásukkal ellentétben szakértő kirendelését sem kérték. Indítvány hiányában nem kerülhetett sor szakértő kirendelésére, ugyanakkor az a Kúria határozata alapján nem is feltétlenül szükséges. A másodfokú bíróság több aspektusból is megvizsgálta, logikusan és érthető módon levezette, hogy miért volt szakértői bizonyítás nélkül is aggálymentesen megállapítható a felmondás időpontjában fennálló tartozás mértéke. Hivatkozásukkal szemben az I-II. rendű felperesek a becsatolt számításokat nem vitatták, szakértő kirendelését nem kérték, az általuk állított túlfizetésre vonatkozó hivatkozásuk pedig teljesen megalapozatlan volt. A jogerős részítélet így nem sérti a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontját.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A Pp. 272. § (2) bekezdése és 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[27] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A 3. ponthoz fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. A megsértett jogszabályhellyel kapcsolatban az a követelmény érvényesül, hogy a fél felülvizsgálati kérelmében pontosan jelölje meg azt a jogforrást és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szabad szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős határozat általa sérelmezett és rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatban részletesen ki

kell fejtenie jogi álláspontját. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.

[28] Mindezek alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatja, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is (Kúria Pfv.I.20.174/2024/13., Mfv.II.10.045/2024/4., Gfv.III.30.084/2024/4., Pfv.IV.22.302/2011/5., Pfv.V.21.139/2023/7., Gfv.VI.30.393/2023/10., Gfv.VII.30.002/2020/12., Mfv.VIII.10.114/2022/5., Pfv.IX.20.610/2019/27., Mfv.X.10.012/2020/4.).

[29] Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben a Ptk. 198. §-a és 321. §-a vonatkozásában megsértett konkrét jogszabályhelyet, az általuk megsértettként állított jogszabályi rendelkezés konkrét bekezdését nem jelölték meg. Nem adták elő e körben azt sem, hogy a jogerős részítélet pontosan milyen tartalmú jogszabályi rendelkezést milyen okból sért. Ez a hiányosság önmagában kizárta e jogszabálysértések érdemi vizsgálatának a lehetőségét {Kúria Gfv.I.30.229/2024/6. [35], Pfv.I.20.252/2024/10. [33]}.

[30] Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmüket a jogegységi határozat megsértésére is alapították. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény szabályozásától eltérően azonban a jelen ügyben alkalmazandó Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálat alapja kizárólag jogszabálysértés lehet. Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 25. cikk (3) bekezdése, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a és 42. § (1) bekezdése alapján a Kúria által meghozott jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező, ugyanakkor a jogegységi határozatnak nincs a felekre kiterjedő hatálya (Bszi. 41. §), az a bíróságokra és nem mindenkre kötelező, nem általánosan kötelező magatartási szabály, nem jogszabály [Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés, T) cikk (1)-(2) bekezdés]. A jogegységi határozatot (JE-PJ-2021-3) a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétették [Bszi. 163. § (1) bekezdés], azonban a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálat alapja nem lehet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogegységi határozattól való eltérést önmagában nem vizsgálhatta, a jogegységi határozat tartalmát csak a felülvizsgálati kérelemben érdemben vizsgálható módon előadott jogszabálysértés megvalósulása körében vehette figyelembe.

[31] Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben sérelmezték a másodfokon tett ténymegállapításokat (3./, azok helyességét (4./, 9./), a szakértő kirendelésének elmaradását és a bizonyítási szükséghelyzet figyelmen kívül hagyását (6./, 9./, 10./, 11./, 12./), a szabad bizonyítási eljáráshoz való jog megsértését (7./, 13./), a bizonyítással kapcsolatos tájékoztatás és felhívás elmaradását (10./, 11./, 12./), a bizonyítási érdek és a bizonyítási teher szabályainak helytelen alkalmazását (12./), a bizonyítás mellőzését és az indokolási kötelezettség megsértését (14./, 15./). Felülvizsgálati kérelmükben azonban megsértett eljárási jogszabályi rendelkezést nem jelöltek meg, felülvizsgálati kérelmüket kizárólag anyagi jogszabálysértésre – a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésére – alapították (16./).

A Kúria ezért az I-II. rendű felperesek fenti eljárásjogi hivatkozásait érdemben nem vizsgálhatta.

[32] Az I-II. rendű felperesek a Ptk. 525. § (1) bekezdés *e*) pontjának megsértését arra alapították, hogy a felmondás jogellenes, mert a tisztességtelenül felszámított összeg meghaladta a felmondáskor lejárt tartozás összegét. Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság helytelen számítási metodikát alkalmazott, egyúttal elvetette a Kúria által meghatározott számítási módot.

[33] A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelem által helyesnek tartott jogi álláspont érveit a jogerős határozat indokolásával kell ütköztetni (Kúria Pfv.VI.20.844/2019/4., megjelent: BH2020. 331.). A Kúria érdemben nem vizsgálhatja a felülvizsgálati kérelemnek azokat a hivatkozásait, amelyekben a fél az általa helyesnek tartott jogi álláspont érveit nem ütközteti a jogerős határozat indokolásával (Kúria Gfv.I.30.249/2023/7., Pfv.IV.20.153/2024/7., Pfv.III.20.197/2024/4.). Ha a felülvizsgálatot kérő fél nem a felülvizsgálni kért határozat indokolásával szemben fogalmazza meg ellenérveit, nem állapítható meg a jogerős határozat jogszabálysértő jellege; a felülvizsgált határozatot abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem vagy nem megfelelően támad, irányadónak kell tekinteni a felülvizsgálati eljárásban (Kúria Gfv.III.30.019/2024/4., megjelent: BH2024. 271.).

[34] A jelen ügyben a másodfokú bíróság jogerős részítéletében a felmondás jogszerűségét a Ptk. 525. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján vizsgálta {[22]}. E vizsgálat során arra a következtetésre jutott, hogy egyrészt az együttműködés és a fizetési hajlandóság teljes mértékű, hosszú időn keresztül fennálló hiánya önmagában olyan súlyos szerződésszegés, ami alapot ad a szerződés felmondására {[28]}; másrészt a felperesek nyolc hónapon keresztül gyakorlatilag nem teljesítettek {[31]}; harmadrészt a felpereseknek a felülvizsgált elszámolás alapján {[30]}, valamint – negyedrészt – saját elszámolásuk alapján is {[32]} jelentős összegű tartozásuk állt fenn a felmondáskor. A másodfokú bíróság mindezeket összegezve jutott arra a következtetésre, hogy a felmondás két okból – súlyos késedelem és jelentős összegű tartozás fennállása miatt – is jogszerű volt {[33]}. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben e két okból kizárólag a felmondáskori jelentős összegű tartozás fennállását sérelmezték, a másodfokú bíróság által megállapított másik felmondási ok – a súlyos késedelem – körében nem támadták a jogerős részítéletet. Ebből következően a másodfokú bíróság felülvizsgálattal nem támadott – és így a felülvizsgálati eljárásban nem érinthető – következtetése szerint a felmondás a súlyos késedelem miatt mindenképpen jogszerű volt. Erre figyelemmel szükségtelen a jelentős összegű felmondás körében előadott felülvizsgálati hivatkozások érdemi vizsgálata, mert a felmondást azok alapossága esetén is jogszerűnek kell tekinteni.

[35] Egyebekben a felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben a másodfokú bíróság nem mellőzte a jogegységi határozatban írt számítási módot. Maga is rögzítette, hogy a jogegységi határozat számítási módja részben eltér az MNB rendelet – és így a felülvizsgált elszámolás – szerinti számítástól {[27]}. Eljárásjogi következtetése szerint viszont a konkrét ügyben azért nem lehetett alkalmazni a jogegységi határozatnak megfelelő elszámolást, mert ilyen nem állt rendelkezésre, annak adatait egyik fél sem jelölte meg, amely hiányosság azonban nem vezethetett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére: tényelőadás hiányában nem

lehetséges bizonyítási eljárás lefolytatása, így a keresetről a rendelkezésre álló adatok alapján kellett döntenie {[27]}. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben mindezeket sérelmezték, de megsértett eljárási jogszabályi rendelkezést nem jelöltek meg, felülvizsgálati kérelmüket kizárólag anyagi jogszabálysértésre alapították. A Kúria ezért a másodfokú bíróság eljárásjogi következtetésének helyességét nem vizsgálhatta. Ez pedig eleve alaptalanná teszi az I-II. rendű felpereseknek azokat a felülvizsgálati hivatkozásait, amelyek szerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett az ügyben érdemben döntenie. A másodfokú bíróság jogerős részítéletében nem mellőzte a jogegységi határozatban és a Kúria határozataiban írtakat, hanem – felülvizsgálattal nem érinthető – eljárásjogi indokai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jelen konkrét helyzetben érdemben kellett döntenie, amit csak a rendelkezésre álló adatok alapján tudott megtenni, amelyek közül viszont hiányzott a jogegységi határozatnak megfelelő elszámolás. A másodfokú bíróság ezért a rendelkezésre álló adatok többféle módszerrel történő értékelésével vizsgálta a felmondáskor fennálló tartozás összegét, amely vizsgálatok eredményét kiemelkedő részletességgel indokolta. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben csak a jogegységi határozat szerinti számítási mód alkalmazandóságát hangsúlyozták anélkül, hogy érdemi vizsgálatra alkalmas módon cáfolták volna a másodfokú bíróságnak az e számítási mód konkrét ügyben való alkalmazhatóságának kizártságára vonatkozó eljárásjogi indokait. Az I-II. rendű felperesek kizárólag a jogegységi határozat szerinti számítási mód mellett érveltek, de indokaikat nem ütköztették a másodfokú bíróság több módszert is alkalmazó indokolásával.

[36] Mindezekre figyelemmel a Kúria nem állapította meg, hogy a jogerős részítélet sértené a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályi rendelkezést, ezért azt hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

A határozat elvi tartalma

[37] A Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálat alapja kizárólag jogszabálysértés lehet, a Kúria ezért a jogegységi határozattól való eltérést önmagában nem vizsgálhatja.

[38] Szükségtelen a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálata, ha a másodfokú bíróság következtetése szerint a felmondás két okból is jogszerű volt, a felülvizsgálattal élő fél viszont ezek közül csak az egyik ok vonatkozásában állít jogszabálysértést.

Záró rész

[39] Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése alapján őket kellett egyetemlegesen kötelezni a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő I-III. rendű alperesek ügyvédi képviselettel felmerült felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 7. §-a értelmében alkalmazandó 2. § (1) bekezdés a) pontja és 5. § (2) bekezdése alapján határozta meg.

[40] Az I-II. rendű felperesek teljes személyes költségmentességére figyelemmel meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[42] A részítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2026. január 13.

Dr. Cseh Attila s. k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s. k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s. k. bíró, Dr. Mocsár Attila Zsolt s. k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s. k. bíró